

Nr 290.

Av herr **Wahlund**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

Ortsavdragen vid statsbeskattningen infördes genom beslut av 1919 års riksdag. Man utgick från den principen, att en medborgare eller familj borde vara befriad från skatt för så stor del av sina inkomster, som motsvarar existensminimum, d. v. s. vad som bedömes utgöra livets nödtorft med hänsyn till föda, kläder, bostad, sjukvård etc. I enlighet härmed infördes bestämmelser om att från det taxerade beloppet såsom fritt från skatt skulle avgå s. k. ortsavdrag. Dessa fastställdes till en början i författningen till 600, 700, 800, 900 eller 1 000 kronor, alltefter huruvida mantalsskrivningsorten tillhörde olika »dyrortsgrupper». Då emellertid existensminimum måste anses växla efter det antal personer, vederbörande har att försörja, kompletterades nämnda ortsavdrag med s. k. »familjeavdrag», vilka såsom skattefri inkomst ytterligare undantogo 200 kronor för hustru och (så framt det taxerade beloppet icke översteg 6 000 kronor) 100 kronor för varje barn under 15 år. Skatten skulle utgå på det »beskattningsbara belopp», som återstod, sedan dessa avdrag (ökade med högst 50 % genom den s. k. bankningen) verkställdes från det taxerade beloppet.

Det ortsavdragssystem, som sålunda infördes, har sedan successivt förändrats såväl vad beträffar avdragens storlek som i andra hänseenden, men dess dubbla effekt kvarstår: ortsavdragen åstadkomma *skattebefrielse* för lägre inkomstgrupper och, därefter, vid högre inkomst, en *skatteavvägning* mellan olika grupper av skattebetalare.

Vad först beträffar principen om skattebefrielse för personer resp. familjer, vilkas inkomst understiger ortsavdragens existensminigräns, är dennas motivering självklar; understiger inkomsten existensminimum är skattekraften obefintlig. Principen innebär givetvis ingenting för ortsavdragssystemet essentiellt; innan detta system år 1919 infördes voro medborgare, vilkas inkomst understeg 800 kronor, befriade från statsskatt.

Vad sedan beträffar ortsavdragens inverkan på skattetrycket för olika befolkningsgrupper menade man år 1919, att »när den skattskyldiges inkomst överstiger ortsavdragens existensminimum, torde skatteförmågan närmast representeras icke av hela inkomsten, utan av den del av inkomsten, som överstiger existensminimum, eller den s. k. fria inkomsten». Denna andra princip är emellertid i hög grad diskutabel. Den innebär i realiteten, att ortsavdragen ej skära bort ett skattefritt belopp i botten utan i toppen på

inkomsterna, ett skattefritt belopp, vars värde bestämmes av skatteskalans progressivitet vid ökade taxerade belopp.

Det är sistnämnda princip, som åstadkommit de svårigheter, vilka varit förbundna med tillämpningen av ortsavdragssystemet. Vanskligheterna gjorde sig påmintade redan år 1920, då ortsavdragen skulle införas i kommunalbeskattningen. Det visade sig omöjligt att här tillämpa samma regler som vid statsbeskattningen. Väl önskade man bereda de mindre inkomsttagarna all rimlig och skälig lättnad i skattebördan, men å andra sidan stötte man på svårigheter med hänsyn till den ringa tillgången på bärkraftiga skatteföremål i många landskommuner, särskilt småkommunerna. Man fann, att ortsavdragen från beskattning undantogo så många skattekronor, att debiteringen på de återstående mångenstädes skulle springa upp till oskälig höjd. Man tvingades därför tillgripa den principiellt orimliga utvägen att i kommunalbeskattningen nedsätta ortsavdragen till hälften, d. v. s. att skattebelägga inkomster redan vid halvt »existensminimum».

Redan 1921 års kommunalskattekommitté insåg, att »fiktionen om ortsavdraget som uttryck för ett efter dyrortsgrupperingen anpassat existensminimum, vilken fiktion anförts som bärande grund för ortsavdragets skattefrihet, då detsamma år 1919 infördes i statsbeskattningen, icke kan upprätthållas». Man framhöll med rätta, att »frågan om och i vad mån en inkomst, som överstiger vad som under inga förhållanden kan beskattas, bör göras bidragspliktig i verkligheten har föga med existensminimum att göra, utan beror av den bärkraft i skattehänseende, som man anser sig böra tillmäta en sådan inkomst». Emellertid drog 1921 års kommitté ej konsekvenserna av sitt konstaterande. Slutsatsen hade helt enkelt bort bliva, att den med hänsyn till skatteförmågan önskade progressiviteten i beskattningen ej borde åvägbringas genom en kombinerad effekt av ortsavdrag och med inkomsten ökande skatteprocenter utan enbart genom skattetarifferna. Skattefriheten för de lägsta inkomsttagarna kunde åstadkommas på olika sätt. En närliggande möjlighet vore att låta skatteskalorna bestämma skattens bruttobelopp i kronor, varefter vissa efter försörjningsbördan (eventuellt på annat sätt) differentierade avdrag »före skattsedeln» verkställdes. Man skulle alltså arbeta med skatteavdrag i stället för avdrag på inkomsten. Om det av inkomsten oberoende avdraget vore större än bruttobeloppet, skulle ingen skatt utgå.

Olägenheterna med ortsavdragssystemet ha emellertid blivit än mer påtagliga, dels på grund av den successiva skatteskärpningen och den samtidigt ökade progressiviteten i beskattningen och dels när man ville använda ortsavdragen som befolkningspolitiskt eller (för att använda en terminologi som bättre täcker nutida uppfattning) familjesocialt omfördelningsinstrument. Ett steg i denna riktning togs redan genom 1928 års skattereform, och mera deciderat slog man in på denna väg genom 1938 års skattelagstiftning.

Då man genom ändringar i ortsavdragssystemet vill förbättra familjernas och särskilt barnfamiljernas villkor måste metoden bli att sänka grundavdraget och höja familjeavdragen särskilt vad beträffar barnen. Befolkningsskmissionen framhöll på sin tid, att de familjesociala rättvisekraven kunde sägas vara tillgodosedda först när barnavdragen sättas högre än de verkliga barnkostnaderna, så att den effektiva skattelättnaden — inom rimlig maximigräns — närmar sig familjernas verkliga utgifter för barnen. En mera återhållsam inställning företrädde av 1936 års skattekommitté, vilken kunde sägas förorda en mycket vidsträckt tillämpning av den gängse skatteförmågeprincipen. Kommittén ansåg rent principiellt, att lättnaden i skattebördan för familjer med barn bör begränsas till befrielse från skatt för den del av inkomsten, som motsvarar den normala barnkostnaden. Vid beräkandet av nämnda kostnad bör hänsyn tagas ej blott till det oundgängligaste existensminimum utan även till vad som enligt nutida uppfattning kräves för beredande av tillfredsställande förhållanden i fråga om bostad, föda, hälsovård, utbildning och dylikt.

På kommitténs förslag tillkommo nu gällande ortsavdragsregler genom beslut av 1938 års riksdag.

De nuvarande bestämmelserna illustrera tydligt ortsavdragsmetodens ovan antydda vanskligheter. Sålunda har ortsavdragens inledningsvis berörda, dubbla syfte att åstadkomma skattefrihet för de lägsta inkomsttagarna och att åstadkomma skatteavvägning för högre inkomster tydligt kommit i konflikt. Önskemålet att åstadkomma en familjesocialt motiverad skattedifferentiering har vållat en nedpressning av ortsavdragen för ensamstående till 650 kronor i lägsta resp. 970 kronor i högsta ortsgrupp. Dessa belopp måste även oavsett penningvärdesförsämringen anses ligga under vad som rimligen kan anses som ett skattefritt existensminimum; i detta sammanhang kan hänvisas till storleken av de senast beslutade folkpensionsförmånerna. Å andra sidan ha grundavdragen samt familjeavdragen för hustru satts till 600—760 kronor allt efter dyrort, familjeavdragen för vart och ett av de två första barnen till 460—620 kronor och familjeavdragen för var och en av de övriga barnen till 700—940 kronor.

I gällande skattelagstiftning överstiga sålunda (de bankade) barnavdragen vad som kan anses utgöra den verkliga barnkostnaden i vida inkomstskikt. De tillgodose alltså mer än väl bärighetsprincipen; avdragen för barnen bli ofta förmånligare än gilla avdrag för andra utgifter. Trots detta framstår, som ofta omvitnats, effekten av ortsavdragen i form av skattelindring för de allra flesta såsom otillräcklig, då man ser saken ur familjesocial synpunkt. En mycket stor del av barnfamiljerna äro befriade från skatt, och man kan sålunda i fråga om dem ej påverka familjeekonomien genom beskattningen. Andra barnfamiljer kunna blott delvis utnyttja ortsavdragen, och för flertalet av de återstående understiger den genom barnavdragen erhållna skatte-

lindringen avsevärt det belopp, vilket man med familjesocial motivering bedömer som rimligt. Ortsavdraget blir ineffektivt och det alldeles särskilt i fråga om befolkningsgrupper, som man i första hand vill stödja. Den föreliggande propositionen, liksom tidigare befolkningsutredningen och skatteberedningen, tager den enda rimliga konsekvensen av här berörda förhållanden: barnavdragen avskaffas i beskattningen och ersätts med allmänna direkta barnbidrag.

Man frågar sig emellertid, varför propositionen ej fortsätter på den inslagna vägen och även avskaffar grundavdrag samt familjeavdrag för hustru resp. ortsavdragen för ensamstående skattskyldig. De invändningar, som kunna resas mot barnavdragen vid beskattningen, gälla till stora delar också vad beträffar övriga ortsavdrag.

Som skatteberedningen framhåller, kan man givetvis liksom skett i Danmark, Schweiz och Kanada åstadkomma den önskade skattedifferentieringen mellan familjeförsörjare och ensamstående helt enkelt på så sätt, att skatten utgår efter två särskilda skalor. Som här nedan skall visas, är det vid tillämpning av en viss reduktionsregel t. o. m. möjligt att tillämpa en enda skatteskala för alla skattedragare.

Ett av motiven för avskaffandet också av de återstående ortsavdragen är, att dessa medföra icke önskade tekniska konsekvenser. Så blir exempelvis skatteskillnaden i kronor räknat mellan ensamstående och makar beroende av utdebiteringsprocenten. Det kan ej vara rimligt, att exempelvis de budgetmässiga avväganden, som leda till huruvida skatten skall utgå med grundbeloppet eller 110 %, skola vara avgörande för huruvida skatteskillnaden mellan ensamstående och gift par skall utgöra ett visst belopp eller vara 10 % högre.

Vidare bli i olika inkomstgrupper nämnda skatteskillnader i kronor mellan ensamstående och makar via ortsavdragssystemet beroende av en tämligen ovidkommande faktor, nämligen den utformning (»progressivitet»), som skatteskalen råkar få. Denna erfarenhet gjordes av 1936 års skattekommitté, då den försökte differentiera beskattningen efter familjesociala avväganden. Det visade sig omöjligt att tillämpa fasta ortsavdrag. Man tvingades vad beträffar ensamstående att tillgripa en tillkrånglad metod, vilken till sin sakliga innebörd betydde en söndervittring av ortsavdragssystemet. Man införde för ensamstående med inkomsten varierande ortsavdrag, vilka måste redovisas i till författningen fogade, omfattande tabeller.

Propositionen bygger vidare på denna väg. Upp till en beskattningsbar inkomst av 1 000 kronor föreslås ortsavdragen för ensamstående utgöra 1 600 kronor i ortsgrupp I, 1 700 kronor i ortsgrupp II, 1 800 kronor i ortsgrupp III, 1 900 kronor i ortsgrupp IV och 2 000 kronor i ortsgrupp V. Därefter sker en reduktion av ortsavdraget med 12,5 % av det ursprungliga avdraget per 1 000 kronor av den taxerade inkomsten. På så sätt är ortsavdraget

försvunnet, d. v. s. taxerad och beskattningsbar inkomst överensstämma, då den taxerade inkomsten utgör eller överstiger 10 600 kronor i ortsgrupp I, 10 700 kronor i ortsgrupp II, 10 800 kronor i ortsgrupp III, 10 900 kronor i ortsgrupp IV samt 11 000 kronor i ortsgrupp V.

Det kan lätt visas, att förfaringsättet vid beskattningsbara inkomster, understigande sistnämnda gränser, men överstigande 1 000 kronor, innebär, att den beskattningsbara inkomsten erhålles på följande sätt: den taxerade inkomsten ökas med 20, 21,25, 22,5, 23,75 resp. 25 % i ortsgrupp I-V, varefter *konstanta* ortsavdrag avgå med 2 120, 2 274, 2 430, 2 589 resp. 2 750 kronor i resp. ortsgrupper. Detta innebär, att de s. k. skiktprocenten i den föreslagna skatteskalen (se nedanstående tabell, kol. 5) för ensamstående komma att höjas med 20, 21,25, 22,5, 23,75 och 25 % i ortsgrupperna I, II, III, IV resp. V. Det visar sig alltså, att »avfasningen» av ortsavdragen för ensamstående vid en viss beskattningsbar inkomst åstadkommer en »omvänd» dyrortsgruppering vad beträffar marginals-katten (se tabellen, kol. 2—4). Varje ny intjänad krona skattebelägges något *hårdare* i högre »dyrort» än i lägre, vilket förmodligen ej varit avsett.

Marginals-katt på taxerade inkomster enligt propositionen.

1	2	3	4	5
Beskattningsbar inkomst kr.	Marginals-katt i % för			
	ogifta			gifta
	I	III	V	
0— 1 000	10	10	10	10
1 000— 2 000	13,2	13,475	13,75	11
2 000— 3 000	14,4	14,7	15,0	12
3 000— 4 000	16,8	17,15	17,5	14
4 000— 6 000	19,2	19,6	20,0	16
6 000— 8 000	21,6	22,05	22,5	18
8 000—10 000	24,0	24,5	25,0	20
10 000—10 600	28,8	} 29,4	} 30,0	} 24
10 600—10 800	} 24			
10 800—11 000				
11 000—12 000	} 28	} 28	} 28	} 28
12 000—14 000				
14 000—16 000	32	32	32	32

o. s. v.

Metoden att för ensamstående låta ortsavdragen försvinna innebär alltså helt enkelt, att man tillämpar högre marginals-katter (kol. 2—4) än i för-

fattningens skattetariffer (kol. 5). Om detta vore i och för sig ingenting att säga. Emellertid medför tillvägagångssättet, att marginalskatteprocenten plötsligt sjunker, då avdragsreduktionen är avslutad. I ortsgrupp V innebär detta exempelvis, att för ensamstående marginalskatten på den taxerade inkomsten utgör för beskattningsbara inkomster:

mellan	8 000	och	10 000	25 %
»	10 000	»	11 000	30 %
»	11 000	»	12 000	24 %
»	12 000	»	14 000	28 %

Det kan ej anses rimligt, att (räknat i beskattningsbar inkomst) exempelvis det nionde intjänta tusenkronorsbeloppet beskattas hårdare än det tolfte och det elfte hårdare än det fjortonde.

Förekomsten av dylika dolda inadvartenser i det föreslagna skattesystemet kunna tjäna som en illustration till dettas svåröverskådlighet. Det väsentliga är emellertid ej att tekniska brister förefinnas; de kunna rättas till. Det väsentliga är, att förhållandet mellan ortsavdraget och skatteeffekten kan bli så invecklat, att det kanske t. o. m. undandraget sig erfarna skatteexperters uppmärksamhet.

Ett skattesystem bör vara lättfattligt. Det bör vara uppbyggt så, att det är lätthanterligt, då förändringar i beskattningen äro påkallade på grund av förändrat inkomstbehov för det allmänna, på grund av penningvärdesförändringar etc. Systemet bör vara så överskådligt till sin konstruktion, att den bredare krets av förtroendemän och tjänstemän, som har att bedöma ett skatteförslag, har möjlighet härtill redan ur författningsbestämmelserna eller i varje fall utan större omgång. Systemet bör vara lätthanterligt för uppborndsmyndigheterna, vilket numera måste anses vara av ökad vikt efter källskattereformens genomförande. Slutligen måste det anses vara av stor betydelse, att principerna för skatteberäkningen kunna göras så enkla, att den enskilde skattedragaren själv kan beräkna storleken av skatten vid en viss taxerad inkomst.

Överväganden som dessa ha legat till grund för det exemplifierande förslag till förenklade bestämmelser för den statliga inkomstbeskattningen, vilket här framställles.

De både i sak och utformning otympliga ortsavdragsbestämmelserna, inklusive de omfattande tabellerna för ensamstående, strykas ur lagtexten. Följande stadganden införas rörande skattens grundbelopp:

Grundbeloppet utgör:

när den taxerade inkomsten överstiger

1 800 men icke	2 000 kr.:	10 kr.	
2 000 » »	3 000 » :	10 » för	2 000 kr. o. 12 % av återstoden
3 000 » »	4 000 » :	130 » »	3 000 » » 14 % » »

4 000	men icke	5 000 kr.:	270 kr. för	4 000 kr. o. 16 %	av återstoden
5 000	»	6 000 » :	430 » »	5 000 » » 18 %	» »
6 000	»	7 000 » :	610 » »	6 000 » » 20 %	» »
7 000	»	8 000 » :	810 » »	7 000 » » 22 %	» »
8 000	»	9 000 » :	1 030 » »	8 000 » » 24 %	» »
9 000	»	11 000 » :	1 270 » »	9 000 » » 26 %	» »
11 000	»	13 000 » :	1 790 » »	11 000 » » 28 %	» »
13 000	»	15 000 » :	2 350 » »	13 000 » » 30 %	» »
15 000	»	20 000 » :	2 950 » »	15 000 » » 35 %	» »
20 000	»	30 000 » :	4 700 » »	20 000 » » 40 %	» »
30 000	»	40 000 » :	8 700 » »	30 000 » » 45 %	» »
40 000	»	60 000 » :	13 200 » »	40 000 » » 50 %	» »
60 000	»	100 000 » :	23 200 » »	60 000 » » 55 %	» »
100 000	»	200 000 » :	45 200 » »	100 000 » » 60 %	» »
200 000	»		: 105 200 » »	200 000 » » 70 %	» »

För att denna tabell vid myndigheternas skattedebitering även skall kunna användas vad beträffar gifta och jämställda (vilka avses i författningsförslaget 8 § 1 mom. andra och tredje styckena) införes för dessa kategorier den regeln, att skattefrihet åtnjutes för 20 % av den taxerade inkomsten jämte 200 kronor, dock högst 2 750 kronor. För »ogifta med barn» (vilka avses i fjärde stycket samma moment) införes regeln, att skattefrihet åtnjutes för ett belopp, utgörande 20 % av den taxerade inkomsten, minskat med 750 kronor, dock högst 1 800 kronor. Reduktionerna kunna eventuellt utföras redan på självdeklarationen.

Skulle uttagningsprocenten förändras mera avsevärt, böra ovannämnda procentsatser och belopp ändras genom enkel proportionering. På så sätt vinner man, att vid varierande skattetryck skatteskillnaderna mellan ensamstående och andra hållas approximativt konstanta, vilket icke är möjligt vid ortsavdragssystemet.

Här anförda regler ge vad beträffar skattens belopp i kronor praktiskt taget absolut överensstämmelse med propositionen i vad det avser mellersta dyrt.

Skattens grundbelopp, kr.

Taxerat belopp	Ensamstående			
	enligt ändringsförslaget	enligt propositionen i ortsgrupp		
		I	III	V
2 000	10	40	20	0
3 000	130	152	126	100
4 000	270	292	266	230
5 000	430	453	427	400
6 000	610	675	617	560

Taxerat belopp	E n s a m s t å e n d e			
	enligt ändrings- förslaget	enligt propositionen i Ortsgrupp		
		I	III	V
7 000	810	840	815	790
8 000	1 030	1 057	1 037	1 015
9 000	1 270	1 276	1 268	1 250
10 000	1 530	1 526	1 514	1 500
11 000	1 790		1 790	
12 000	2 070		2 030	
13 000	2 350		2 310	
14 000	2 650		2 590	
15 000	2 950		2 920	
20 000	4 700		4 670	
25 000	6 700		6 670	
30 000	8 700		8 670	
40 000	13 200		13 170	
60 000	23 200		23 170	
100 000	45 200		45 170	
200 000	105 200		105 170	

Taxerat belopp	M a k a r			
	enligt ändrings- förslaget	enligt propositionen i Ortsgrupp		
		I	III	V
2 000	—	—	—	—
3 000	34	50	25	0
4 000	130	155	128	100
5 000	252	270	240	210
6 000	366	400	365	330
7 000	502	550	510	470
8 000	650	710	670	630
9 000	810	880	835	790
10 000	986	1 060	1 015	970
11 000	1 174	1 250	1 200	1 150
12 000	1 374	1 450	1 400	1 350
13 000	1 595	1 670	1 610	1 550
14 000	1 860	1 910	1 850	1 790
15 000	2 110	2 170	2 100	2 030
20 000	3 710	3 770	3 680	3 590

Taxerat belopp	M a k a r			
	enligt ändrings- förslaget	enligt propositionen i ortsgrupp		
		I	III	V
25 000	5 600	5 670	5 570	5 470
30 000	7 600	7 670	7 570	7 470
40 000	11 960	12 050	11 930	11 820
60 000	21 830	21 920	21 800	21 670
100 000	43 690	43 800	43 660	43 520
200 000	103 550	103 670	103 520	103 370

Ytterligare avsevärda förenklingar i det här framlagda förslaget vore möjliga, men ha ej framställts, då de skulle innebära avvikelser från skatteberedningens förslag för mellersta ortsgrupp vad beträffar de reella skattebeloppen. Sålunda ha propositionens skiktprocent godtagits för högre inkomstbelopp. Emellertid har det väsentliga vunnits genom att enkla regler skapats för det inkomstintervall, där skattedragarna på en eller annan procent när befinna sig, nämligen för taxerade inkomster upp till 10 000 kr. (för gifta 12 750 kronor): på taxerade inkomster mellan 1 800 och 2 000 kr. utgå 10 kronor i skatt, därefter bestämmes skiktprocenten, så att denna i läget 2 000—3 000 kr. utgör 12 %, varefter 2 % tilläggas för varje tusental av den taxerade inkomsten (till inkomstens dubbla tusentalssiffra lägges värdet åtta jfr tablan).

Den enskilde skattedragaren torde emellertid vara mera betjänt av följande enkla minnesregel: På taxerade inkomster upp till 10 000 kronor uttages

dels en *fast* skatt på 7 %,

dels en *progressiv* skatt med en procentsats, som motsvarar en promille av den taxerade inkomsten,

varefter ett fast *avdrag* på 170 kronor rabatteras.

Regeln gäller exakt för jämna tusenbelopp, vilket framgår av följande exempel (jfr tabellen på föregående sida):

Taxerad inkomst	Skatteprocent			S k a t t		
	Progressiv	Fast	Summa	Brutto	Avdrag	Netto
2 000	2	7	9 %	180	170	10
3 000	3	7	10 %	300	170	130
5 000	5	7	12 %	600	170	430
10 000	10	7	17 %	1 700	170	1 530

För mellanliggande belopp gäller regeln på en eller annan krona när (»exakt» belopp erhålles vid tillämpning av tidigare nämnda regel för skiktprocenterna).

Här föreslagna beskattningsmetoder innefatta dyrortsgrupperingens avskaffande inom statsbeskattningen. Motiv härför ha anförts i den av herr Rubbestad till skatteberedningens betänkande fogade reservationen. Med hänvisning till ovanstående må här ytterligare anföras, att det lär vara omöjligt att logiskt motivera ett system, som för gifta från beskattning undantager ett dyrortsgrupperat belopp i toppen på inkomsterna, alltså vad som »sist intjänats», under det att ortsavdragssystemet för ensamstående innebär, att en lägre del av inkomsterna dyrortsgrupperas vid skattesättningen, ett mellanskikt av inkomsterna omvänt dyrortsgrupperas och ett högsta skikt av inkomsterna undantages från dyrortsgruppering. Vid 100 % uttagning beskattas enligt propositionen de tre första intjänade tusentalsbeloppen med 152 kr. i ortsgrupp I och med 100 kr. i ortsgrupp V, under det att de åtta närmast följande beskattas med 1 638 kr. i ortsgrupp I och med 1 690 kr. i ortsgrupp V.

Av vad ovan anförts framgår, att ortsavdragssystemet inom beskattningen måste sägas befinna sig på avskrivning. Redan år 1938 tvingades man för ensamstående införa med inkomsten föränderliga ortsavdrag. Detta innebär, att man genom ett onödigt omständligt och tekniskt bristfälligt förfaringssätt kunde bibehålla ortsavdragen till namnet, under det att reformen till gagnet helt enkelt innebär en ökning av skiktprocenten vid beskattningen av ensamstående och ett uppgivande av ortsavdragsprincipen. Genom befolkningsutredningens och skatteberedningens förslag, som följes i propositionen, går utvecklingen vidare, och ortsavdragen föreslås avskaffade vad beträffar barnen. Emellertid tala skäl för att man nu borde taga steget helt ut och göra rent hus med ortsavdragen. Detta är — som framhållits — möjligt utan att de slutliga skattesatserna i kronor nämnvärt förändras jämfört med propositionen; dock förutsättes dyrortsgrupperingen upphöra.

Det ohanterliga, t. o. m. för fackmän svåröverskådliga och för lekmän som regel obegripliga ortsavdragssystemet bör sålunda avskaffas. Allt vad som behövs är en enda skatteskala (s. 13) och de enkla »äktamakereglerna». Givetvis föreligger också den möjligheten, vilken dock ej i första hand förordas, att man efter avskaffande av ortsavdragen inför tvenne skatteskalor, en för ensamstående och en för makar.

Det må slutligen påminnas om att ett flertal sociala subventioner regleras av den beskattningsbara inkomsten. Någon närmare utredning av huru de i propositionen föreslagna ändringarna i ortsavdragen härvidlag inverka föreligger veterligen ej.

Ett avskaffande av ortsavdragssystemet inom beskattningen måste rimligen medföra att inkomstgraderingar inom sociallagstiftningen göras ej efter den beskattningsbara, utan efter den taxerade inkomsten, en sak som emellertid lätt kan genomföras.

Med hänvisning till vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 212, måtte besluta att avskaffa ortsavdragssystemet inom statsbeskattningen i enlighet med angivna allmänna riktlinjer.

Stockholm den 9 maj 1947.

S. G. W. Wahlund.
